

RUTAS DE LA ESPERANZA

ODISEA DE LA LIBERTAD

LOS DESTINOS DE LOS POLACOS DURANTE
LA SEGUNDA GUERRA MUNDIAL

Joven cadete, Medio Oriente (foto: AIPN)
Młody kadet, Bliski Wschód (fot. AIPN)

Szlaki Nadziei
.....
Odyseja Wolności

LOS POLAKÓW
W CZASIE II WOJNY ŚWIATOWEJ

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

ATAQUE A POLONIA

ATAK NA POLSKĘ

El ataque de Alemania a Polonia el 1.º de septiembre de 1939 marcó el inicio de la Segunda Guerra Mundial. Dos días después los aliados de Polonia, Gran Bretaña y Francia, declararon la guerra a Alemania. El 17 de septiembre de 1939, la Unión Soviética invadió a la República de Polonia, cumpliendo de esta manera las disposiciones del acuerdo firmado el 23 de agosto de 1939 entre la URSS y el Reich alemán (Pacto Ribbentrop-Mólotov). Su protocolo secreto preveía la partición de Polonia y establecía zonas de influencia de la Unión Soviética y Alemania en el Centro y Este de Europa. Los polacos emprendieron una lucha heroica y desigual. El 17 de septiembre, tras el ataque soviético, las autoridades estatales polacas cruzaron la frontera polaco-rumana. Por el mismo camino y también hacia Hungría pasaron miles de polacos deseosos de continuar la lucha por la libertad. En el país ocupado, los alemanes y los soviéticos impusieron el terror generalizado y la represión a gran escala, pero los polacos en breve comenzaron a construir el Estado Clandestino Polaco que incluía las estructuras secretas de administración estatal, educación, policía y ejército.

Atakiem Niemiec na Polskę 1 września 1939 r. rozpoczęła się II wojna światowa. Dwa dni potem sprzymierzone z Polską Wielka Brytania i Francja wypowiedziały Niemcom wojnę. 17 września 1939 r. agresji na Rzeczpospolitą dokonał Związek Sowiecki, wykonując tym samym postanowienia paktu zawartego 23 sierpnia 1939 r. między ZSRS i Rzeszą Niemiecką (układ Ribbentrop-Mołotow). Tajny protokół zakładał podział Polski oraz ustalał strefy wpływów Związku Sowieckiego i Niemiec w Europie Środkowej i Wschodniej. Polacy stanęli do heroicznej, nierównej walki. 17 września – po ataku sowieckim – polskie władze państwowe przeszły przez granicę polsko-rumuńską. Tą samą drogą, a także na Węgry przedostawały się tysiące ludzi z pragnieniem kontynuowania walki o wolność. W okupowanym kraju Niemcy i Sowiet wprowadzili powszechny terror i represje na masową skalę. Polacy szybko przystąpili do budowy Polskiego Państwa Podziemnego obejmującego zakonspirowane struktury administracji państwowej, szkolnictwa, policji i armii.

El Presidente del Consejo de Comisarios del Pueblo de la URSS junto con el Ministro Soviético de los Asuntos Exteriores firman el Tratado Germano-Soviético de No Agresión (conocido como el Pacto Ribbentrop-Mólotov), Moscú, el 23 de agosto de 1939. (foto: AIPN)

Ludowy komisarz spraw zagranicznych ZSRS Władysław Mołotow składa podpis na dokumencie niemiecko-sowieckiego paktu o nieagresji (paktu Ribbentrop-Mołotow), Moskwa, 23 VIII 1939 r. (fot. AIPN)

Campo de internamiento para soldados del Ejército Polaco en Târgu Jiu en Rumanía, 1940. (foto: Stanisław Sarek; Instituto Polaco y Museo de Gral. Sikorski en Londres, foto provista por la Fundación del Centro KARTA)

Obóz internowania dla żołnierzy Wojska Polskiego w Targu-Jiu w Rumunii, 1940 r. (fot. Stanisław Sarek; Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, zdjęcie udostępnione przez Fundację Ośrodka KARTA)

Varsovia en septiembre de 1939. (foto: Fundación del Centro KARTA)
Warszawa we wrześniu 1939 r. (fot. Fundacja Ośrodku KARTA)

El buque de guerra alemán Schleswig-Holstein dispara proyectiles hacia las posiciones polacas en Westerplatte, 1939. (foto: AIPN)
Niemiecki pancernik Schleswig-Holstein ostrzeliwuje polskie pozycje na Westerplatte, 1939 r. (fot. AIPN)

ARGENTINA

ARGENTYNA

A finales del siglo XIX, numerosos grupos organizados de polacos llegaban a Argentina en busca de trabajo. Algunos de ellos se asentaron en el pueblo Apóstoles, en la provincia de Misiones, donde realizaron esfuerzos heroicos: desbrozando la tierra que se les dio para cultivar, luchando contra el clima caluroso y la barrera lingüística.

Durante la Segunda Guerra Mundial Argentina intentó mantenerse neutral, al margen de las grandes acciones militares. Muchos argentinos sirvieron como voluntarios en las fuerzas armadas aliadas. Sin embargo, los efectos de la guerra afectaron a todos los países del mundo.

Pod koniec XIX wieku do Argentyny przybywały duże i zorganizowane grupy Polaków w poszukiwaniu pracy. Niektórzy z nich osiedlili się w miejscowości Apóstoles w argentyńskiej prowincji Misiones, gdzie podjęli heroiczny wysiłek, karczując ziemię otrzymaną do uprawy, zmagając się z gorącym klimatem, i barierą językową.

Argentyna podczas II wojny światowej próbowała zachować neutralność będąc daleko od głównych działań militarnych. Wielu Argentyńczyków służyło jako ochotnicy w alianckich siłach zbrojnych. Skutki wojny jednak wpływały na wszystkie kraje świata.

☒ Ceremonia ante el monumento conmemorativo de la restauración de la independencia de Polonia, situado junto a la Iglesia de San Pedro, construido por pobladores polacos en 1919, Apóstoles (foto: Archivo Central Histórico de Redentoristas en la Viceprovincia de Resistencia, foto provista por la Fundación del Centro KARTA)

Uroczystość przy pomniku upamiętniającym odzyskanie niepodległości przez Polskę, usytuowanym przy kościele św. Piotra, wzniesionym przez polskich osadników w 1919 r. (fot. Centralne Archiwum Historyczne Redemptorystów w Wiceprowincji Resistencia, zdjęcie udostępnione przez Fundację Ośrodka KARTA)

☒ Polacos antes de la misa en Apóstoles, Misiones, Argentina, 1928. (foto: Stanisław Pyzik, Biblioteca Polaca de Ignacio Domeyko; foto provista por la Fundación del Centro KARTA)

Polacy przed mszą świętą w Apóstoles, Misiones, Argentina, 1928 r. (fot. Stanisław Pyzik, Biblioteka Polska im. Ignacego Domeyki, zdjęcie udostępnione przez Fundację Ośrodka KARTA)

☒ Monumento a Manuel Belgrano frente a la Casa de Gobierno Casa Rosada en la Plaza de Mayo, Buenos Aires, siglo XX (foto: Alamy)

Pomnik Manuela Belgrano przed budynkiem rządowym Casa Rosada na Plaza Mayo Buenos Aires w Argentynie, XX wiek (fot. Alamy)

Rutas de la esperanza
Odisea de la libertad

EL TERROR DE LA OCUPACIÓN

TERROR OKUPACYJNY

El objetivo de las represiones alemanas en el territorio ocupado de Polonia fue la destrucción física de la nación en campos de trabajo, campos de concentración y finalmente en campos de exterminio destinados a la aniquilación de los judíos. En esta parte de Europa, a diferencia de Europa Occidental ocupada, se impuso la pena de muerte por cualquier tipo de ayuda a la población judía. Se aplicaba la responsabilidad colectiva, lo que significaba la muerte de familias enteras.

La forma más devastadora de represión masiva utilizada por los soviéticos fue la deportación hacia las zonas más remotas de la URSS. Entre 1940 y 1941 al menos 315.000 ciudadanos polacos fueron deportados a estos lugares. Cada drama particular comenzaba con un viaje de varias semanas en vagones de ganado, con temperaturas extremas de invierno o verano. Muchas personas enfermas, ancianos y niños morían durante el viaje. Muchos de los deportados terminaban sus días en trabajos agotadores en bosques y minas con condiciones climáticas muy duras.

Los oficiales y policías polacos tomados prisioneros por los soviéticos en 1939 fueron transportados a unos campos especiales del NKVD (Comisariado del Pueblo para Asuntos Internos) en Kozelsk, Starobelsk y Ostashkov donde fueron fusilados en virtud de la resolución de las máximas autoridades soviéticas del 5 de marzo de 1940. También fueron víctimas de este crimen más de 7.000 civiles que fueron detenidos y encarcelados por el NKVD tras la agresión soviética contra Polonia en septiembre de 1939.

Celem represji niemieckich na okupowanym terytorium Polski była zagłada biologiczna narodu w obozach pracy, obozach koncentracyjnych, a wreszcie w przeznaczonych do eksterminacji Żydów obozach zagłady. W tej części Europy – w odróżnieniu od okupowanej Europy Zachodniej – za pomoc ludności żydowskiej groziła kara śmierci. Stosowano odpowiedzialność zbiorową, co oznaczało zabijanie całych rodzin.

Masową i najbardziej wyniszczającą formą represji stosowaną przez Sowietów były wywózki w głąb ZSRS. W latach 1940–1941 wywieziono co najmniej 315 tys. obywateli polskich. Początkiem dramatu była kilkutygodniowa podróż wagonami bydłocymi w skrajnych temperaturach – zimą i latem. Wiele osób chorych, starszych i wiele dzieci umierało jeszcze podczas podróży. Większość wywiezionych kierowano do wyniszczającej pracy – w trudnych warunkach klimatycznych – w lasach i kopalniach.

Polskich oficerów i policjantów, którzy trafili w 1939 r. do niewoli sowieckiej, umieszczono w obozach specjalnych NKWD w Kozielsku, Starobielsku i Ostaszkowie. Rozstrzelano ich na podstawie uchwały najwyższych władz sowieckich z 5 marca 1940 r. Ofiarą tej zbrodni padło również ponad 7 tys. cywilów, którzy po agresji sowieckiej na Polskę we wrześniu 1939 r. zostali aresztowani i osadzeni w więzieniach przez NKWD.

Un grupo de mujeres trabajando en la tala de árboles cerca de Sverdlovsk en la URSS, el 22 de noviembre de 1940. (foto: Fundación del Centro KARTA, facilitada por Halina Karny)

Grupa kobiet pracujących przy wyrębie lasu w okolicach Swierdłowska w ZSRS, 22 XI 1940 r. (fot. Fundacja Ośrodka KARTA, udostępniła Halina Karny)

Los polacos deportados de Złoczów a la URSS ante las tumbas de sus familiares fallecidos en el exilio. De izquierda a derecha: Julia Fedak, Jerzy Fedak y Zofia Hosowska. Januszewka, RSS de Kazajistán, 1942. (foto: Fundación del Centro KARTA, provista por Jerzy Fedak)

Polacy deportowani ze Złoczowa do ZSRS przy grobach swoich bliskich, zmarłych na zesłaniu. Od lewej: Julia Fedak, Jerzy Fedak i Zofia Hosowska, Januszewka, Kazachska SRS, 1942 r. (fot. Fundacja Ośrodka KARTA, udostępnił Jerzy Fedak)

1940 – SANGRE Y DOLOR

1940 – KREW I BÓL

Desde el otoño de 1939 en el territorio de la Francia aliada estaba funcionando el Ejército Polaco cuyas filas integraban los polacos que habían huido del país o los que antes de la guerra vivían en Europa Occidental.

Para asegurarse el suministro de materias primas, el 9 de abril de 1940, el Tercer Reich atacó a Dinamarca y Noruega. La Brigada Independiente de los Tiradores de Podhale formada en el territorio francés participó en los combates en Noruega, demostrando su gran valor en la batalla de Narvik.

El 10 de mayo de 1940, Bélgica, los Países Bajos y Francia se convirtieron en objetivos de la agresión alemana. Cuando los alemanes rompieron la resistencia en los ríos Mosa, Somme y Aisne, ya no fue posible detenerlos. Tres días antes de la capitulación de Francia, comenzó la evacuación de los soldados polacos a Gran Bretaña.

Allí, por la orden del Comandante en Jefe, Gral. Władysław Sikorski, se formó el 1.º Cuerpo de las Fuerzas Armadas Polacas. Los escuadrones aéreos polacos participaron en la Batalla de Inglaterra. Los polacos se unieron a la lucha cuando la mayor batalla aérea del mundo entraba en su fase decisiva. La balanza de la victoria se inclinó para el lado de los aliados gracias a la lucha conjunta de los aviadores de muchos países ocupados por Alemania. Gracias al sacrificio y la devoción de estos pilotos la invasión a Gran Bretaña se detuvo.

Od jesieni 1939 r. na terenie sojuszniczej Francji działała utworzona tam Armia Polska. W jej skład weszli Polacy, którzy przedostali się z kraju lub wcześniej przebywali w Europie Zachodniej.

Aby zapewnić sobie dostawy surowców, 9 kwietnia 1940 r. III Rzesza zaatakowała Danię i Norwegię. Sformowana na ziemi francuskiej Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich wzięła udział w walkach w Norwegii, wykazując się męstwem w bitwie o Narwik.

10 maja 1940 r. celem agresji niemieckiej stały się Belgia, Holandia i Francia. Po przełamaniu przez Niemców oporu na liniach rzek Moza, Somme i Aisne nie udało się już ich zatrzymać. Trzy dni przed kapitulacją Francji rozpoczęła się ewakuacja żołnierzy polskich do Wielkiej Brytanii.

Tam na rozkaz Naczelnego Wodza gen. Władysława Sikorskiego utworzono 1. Korpus Polskich Sił Zbrojnych. Polskie dywizjony lotnicze wzięły udział w bitwie o Anglię. Polacy dołączyli do walki, kiedy największa lotnicza bitwa świata wchodziła w decydującą fazę. Szala zwycięstwa przechyliła się na stronę aliantów dzięki wspólnej walce lotników z wielu krajów okupowanych przez Niemcy. Dzięki poświęceniu pilotów udało się powstrzymać inwazję na Wielką Brytanię.

✈ Aviones del 303.º Escuadrón de Caza, Reino Unido, 1942. (foto: Instituto Polaco y Museo de Gral. Sikorski en Londres, foto provista por la Fundación del Centro KARTA)

Samoloty Dywizjonu Myśliwskiego 303, Wielka Brytania, 1942 r. (fot. Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, zdjęcie udostępnione przez Fundację Ośrodka KARTA)

✈ Soldados de la Brigada Independiente de Tiradores de Podhale en Noruega, mayo de 1940 (foto: Instituto Polaco y Museo de Gral. Sikorski en Londres, foto provista por la Fundación del Centro KARTA)

Żołnierze Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich w Norwegii, maj 1940 r. (fot. Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, zdjęcie udostępnione przez Fundację Ośrodka KARTA)

✈ Las tropas blindadas polacas: los tanques Renault R-35 de la 3.ª Compañía del 1.º Batallón Blindado de la 10.ª Brigada de Caballería Blindada durante la campaña sobre Marne en Francia, junio de 1940 (foto: de la colección de Krzysztof Barbarski, provista por la Fundación del Centro KARTA)

Polskie oddziały pancerne – czołgi Renault R-35 z 3. kompanii liniowej 1. batalionu pancernego 10. Brygady Kawalerii Pancernej podczas kampanii nad Marną we Francji, czerwiec 1940 r. (fot. ze zbiorów Krzysztofa Barbarskiego, zdjęcie udostępnione przez Fundację Ośrodka KARTA)

Rutas de la esperanza
Odisea de la libertad

LA GUERRA SE EXPANDE

WOJNA SIĘ ROZSZERZA

El año 1941 trajo cambios radicales en la situación bélica. El estallido de la guerra entre Alemania y Unión Soviética el 22 de junio rompió la alianza anterior y la URSS se unió a las filas de los aliados. Esto repercutió en la situación de los ciudadanos polacos que se encontraban en el territorio de la URSS.

La Brigada Independiente de Tiradores Carpatianos, al mando del General Stanisław Kopański, fue destinada a un nuevo frente de guerra: al norte de África. En la segunda quincena de agosto de 1941 la Brigada, asediada por las fuerzas alemanas e italianas, fue dirigida de Egipto a Libia, para reforzar el fuerte de Tobruk. En octubre, los polacos se hicieron cargo del tramo occidental, el más largo y pesado, de la defensa. Los combates en Tobruk continuaron hasta diciembre de 1941, cuando las fuerzas aliadas lo liberaron del asedio.

En diciembre de 1941, al entrar los Estados Unidos en la guerra, el equilibrio de fuerzas en los frentes cambió. De esta manera, la guerra se extendió por casi todo el mundo.

Rok 1941 przyniósł radykalne zmiany sytuacji wojennej. Wybuch wojny niemiecko-sowieckiej 22 czerwca doprowadził do zerwania dotychczasowego sojuszu i przejścia ZSRS w szeregi aliantów. Wpłynęło to na położenie obywateli polskich znajdujących się na terenie ZSRS.

Do walk na kolejnym froncie wojny – w Afryce Północnej – zaangażowano Samodzielną Brygadę Strzelców Karpackich dowodzoną przez gen. bryg. Stanisława Kopańskiego. W drugiej połowie sierpnia 1941 r. została ona skierowana z Egiptu do oblężonej przez siły niemiecko-włoskie Libii w celu wzmocnienia twierdzy Tobruk. W październiku Polacy przejęli najdłuższy i najcięższy zachodni odcinek obrony. Walki w Tobruku trwały do grudnia 1941 r., kiedy to siły alianckie odblokowały twierdzę.

W grudniu 1941 r. do wojny przystąpiły Stany Zjednoczone, co zmieniło układ sił na frontach. Wojna swoim zasięgiem ogarnęła niemal cały świat.

Los soldados de la Brigada Independiente de los Tiradores Carpatianos en la primera línea del frente en el desierto cerca de Tobruk, Libia, diciembre de 1941. (foto: NAC)

Żołnierze Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich na pierwszej linii frontu na pustyni pod Tobrukiem, Libia, grudzień 1941 r. (fot. NAC)

Destrucción en Pearl Harbor tras el ataque aéreo japonés el 7 de diciembre de 1941 (foto: National Archives and Records Administration)

Zniszczenia w Pearl Harbor po nalocie japońskim 7 XII 1941 r. (fot. National Archives and Records Administration)

Alrededores de la Fortaleza de Brest, columna de prisioneros de guerra soviéticos, 1941 (foto: Fundación del Centro KARTA, provista por Stanisław Blichiewicz)

Okolice Twierdzy Brześć, kolumna jeńców sowieckich, 1941 r. (fot. Fundacja Ośrodka KARTA, udostępnił Stanisław Blichiewicz)

Rutas de la esperanza
Odisea de la libertad

UNA CHISPA DE ESPERANZA

ISKRA NADZIEI

📄 Firma del Acuerdo Sikorski-Majski, que restableció las relaciones diplomáticas entre Polonia y la URSS, Londres, 30 de julio de 1941. (foto: Imperial War Museum)

Podpisanie układu Sikorski-Majski przywracającego stosunki dyplomatyczne między Polską a ZSRS, Londyn, 30 VII 1941 r. (fot. Imperial War Museum)

El 30 de julio de 1941 se firmó en Londres un tratado polaco-soviético que, entre otras cosas, restablecía las relaciones diplomáticas mutuas. Su efectos incluían la amnistía para los ciudadanos polacos que se encontraban en la URSS. Esto permitió la liberación de miles de personas de los campos y lugares de exilio. El 14 de agosto se concluyó un acuerdo militar que establecía las normas de funcionamiento del Ejército Polaco en la URSS como parte de las Fuerzas Armadas Polacas. En los corazones de muchos polacos apareció una chispa de esperanza de volver a casa. El ejército fue encabezado por el General Władysław Anders liberado de una prisión soviética. En diciembre de 1941, durante la visita del Comandante en Jefe Gral. Władysław Sikorski a Moscú, se decidió que el Ejército Polaco sería ampliado y luego enviado al frente. Paralelamente, las autoridades polacas iniciaron una intensa búsqueda de los oficiales tomados prisioneros por los soviéticos en 1939 y detenidos en unos campos especiales del NKVD.

30 lipca 1941 r. w Londynie został podpisany układ polsko-sowiecki, który przywracał między innymi wzajemne stosunki dyplomatyczne. Jego skutkiem była amnestia dla obywateli polskich znajdujących się na terenie ZSRS. Pozwoliło to na zwolnienie tysięcy ludzi z obozów i miejsc zesłania. 14 sierpnia zawarto umowę wojskową, która określała zasady funkcjonowania w ZSRS Armii Polskiej stanowiącej część Polskich Sił Zbrojnych. W sercach wielu Polaków pojawiła się nadzieja na powrót do domu. Na czele armii stanął, zwolniony z więzienia sowieckiego, gen. Władysław Anders. Podczas wizyty w Moskwie Naczelnego Wodza gen. Władysława Sikorskiego w grudniu 1941 r. postanowiono, że Armia Polska zostanie rozbudowana, a następnie skierowana na front. Równoległe władze polskie rozpoczęły intensywne poszukiwania oficerów wziętych przez Sowietów do niewoli w 1939 r. i osadzonych w obozach specjalnych NKWD.

📄 El General Władysław Anders (Comandante del Ejército Polaco en la URSS) y el Coronel Leopold Okulicki (Jefe de Estado Mayor del Ejército Polaco en la URSS), entre 1941 y 1942 (foto: NAC)

General Władysław Anders (dowódca Armii Polskiej w ZSRS) i płk dypl. Leopold Okulicki (szef Sztabu Armii Polskiej w ZSRS), 1941-1942 (fot. NAC)

📄 Soldados polacos descansando después de los ejercicios militares, Jalal-Abad en Kirguistán, URSS, febrero de 1942. (foto: Wiktor Ostrowski; Instituto Polaco y Museo de Gral. Sikorski en Londres, foto provista por la Fundación del Centro KARTA)

Polscy żołnierze odpoczywający po ćwiczeniach, Dżalal-Abad w Kirgistanie, ZSRS, luty 1942 r. (fot. Wiktor Ostrowski; Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, zdjęcie udostępnione przez Fundację Ośrodka KARTA)

Rutas de la esperanza
Odisea de la libertad

REGRESO DE LA TIERRA DE LA ESCLAVITUD

WYJŚCIE Z DOMU NIEWOLI

☒ Soldados del Ejército Polaco en el Oriente de camino a los ejercicios militares (foto: AIPN)

Zolnierze Armii Polskiej na Wschodzie w drodze na ćwiczenia (fot. AIPN)

En 1942, las tropas alemanas se encontraban a unos 150 km de Moscú, y la línea del frente se extendía desde Leningrado en el norte, hasta Rostov del Don en el sur. A los soviéticos les resultaba cada vez más difícil ocultar que miles de oficiales polacos habían sido asesinados. Las tropas polacas recién formadas carecían de los suministros básicos. Las autoridades de la URSS suspendieron el reclutamiento. Los polacos se estaban convirtiendo en un aliado cada vez más problemático para los soviéticos. Debido a la falta de raciones de alimentos para las unidades polacas, se iniciaron los debates sobre su posible evacuación de la URSS a Irán. En marzo de 1942, las autoridades soviéticas aceptaron la salida de algunos soldados y civiles que permanecían junto al ejército, no obstante, fue recién en agosto cuando se decidió trasladar a todo el ejército polaco y el proceso de la evacuación duró hasta principios de septiembre de 1942. La alegría entre los polacos fue enorme. En más de una ocasión, se rescataron familias enteras. Sin embargo, su viaje a casa apenas estaba comenzando. La población civil encontró refugio en cuatro continentes e incluso llegó hasta lugares como África Oriental, India, México y Nueva Zelanda.

No obstante, muchos ciudadanos polacos, debido a la oposición de las autoridades soviéticas, no pudieron salir y se quedaron en la URSS. Algunos de ellos regresaron a Polonia en las filas de un ejército completamente subordinado a los soviéticos, otros pudieron volver recién muchos años después de la guerra.

W 1942 r. wojska niemieckie były około 150 km od Moskwy, a front rozciągał się od Leningradu na północny po Rostów nad Donem na południu. Sowietom coraz trudniej było ukrywać fakt zamordowania tysięcy oficerów polskich. Świeżo utworzonym oddziałom polskim brakowało podstawowego zaopatrzenia. Władze ZSRS wstrzymały dalszy pobór do armii. Polacy stawali się dla Sowietów sojusznikiem coraz bardziej kłopotliwym. Z powodu braku racji żywnościowych dla polskich jednostek podjęto rozmowy na temat ewakuowania ich z ZSRS do Iranu. W marcu 1942 r. władze sowieckie zgodziły się na wyjazd części żołnierzy i ludności cywilnej przebywającej przy wojsku. Dopiero w sierpniu zdecydowano o przemieszczeniu całości polskiej armii. Ewakuacja trwała do początku września 1942 r. Radość wśród Polaków był ogromna. Niejednokrotnie udało się uratować całe rodziny. Jednak ich podróż do domu dopiero się rozpoczynała. Ludność cywilna znalazła schronienie na czterech kontynentach, między innymi w Afryce Wschodniej, Indiach, Meksyku i Nowej Zelandii.

Wielu obywateli polskich z uwagi na sprzeciw władz sowieckich nie mogło się ewakuować i pozostało w ZSRS. Część z nich powróciła do kraju w szeregach armii całkowicie podporządkowanej Sowietom, inni mogli wrócić dopiero wiele lat po wojnie.

☒ Niños polacos que llegaron al ejército que estaba formando el Gral. Anders. Vreyskaya, Uzbekistán, URSS, mayo de 1942 (foto: Wiktor Ostrowski; Instituto Polaco y Museo de Gral. Sikorski en Londres, foto provista por la Fundación del Centro KARTA)

Dzieci polskie, które dotarły do formującej się armii gen. Andersa, Wreyskaja, Uzbekistan, ZSRS, maj 1942 r. (fot. Wiktor Ostrowski; Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, zdjęcie udostępnione przez Fundację Ośrodka KARTA)

☒ Un grupo de exiliados polacos descansando en la frontera entre la URSS e Irán, 1942 (foto: Instituto de Józef Pilsudski en América)

Grupa polskich zesłańców odpoczywających na granicy sowiecko-irańskiej, 1942 r. (fot. Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce)

Rutas de la esperanza
Odisea de la libertad

BRIGADA

BRYGADA

Durante la Segunda Guerra Mundial las tropas del Ejército Polaco se encontraban en Palestina. En aquel lugar las mismas se organizaban y capacitaban para hacer frente a las campañas militares más difíciles.

Luego de la derrota en Francia en el año 1940, la Brigada de los Tiradores Carpatianos dirigida por el General Stanisław Kopański fue evacuada de Siria a Palestina. Su primer paradero fue la aldea Samakh a la orilla del lago de Tiberíades. Poco tiempo después la brigada fue trasladada a Latrun, donde recibió nuevas armas y continuó su capacitación. Los soldados entablaron relaciones con la población local.

La Brigada, siendo la única unidad terrestre polaca preparada para batallar, fue trasladada a Egipto al inicio de octubre del 1940 y desde agosto del 1941 participó en las batallas en el frente en Libia. En el campamento en Latrun se estableció también la Legión de los Oficiales, que luego fue trasladada a Egipto donde cumplió servicio de vigilancia.

W latach II wojny światowej w Palestynie stacjonowały oddziały Wojska Polskiego. Tu się organizowały, szkoliły przed najtrudniejszymi kampaniami wojennymi.

Po klęsce Francji w czerwcu 1940 r. do Palestyny ewakuowano z Syrii Brygadę Strzelców Karpackich pod dowództwem gen. Stanisława Kopańskiego. Pierwszym miejscem postoju była wioska Samakh nad Jeziorem Tyberiadzkim. Wkrótce potem brygadę przesunięto do Latrun, gdzie otrzymała nową broń i kontynuowała szkolenie. Żołnierze nawiązali przyjazne relacje z miejscową ludnością.

Brygada – jako jedyna gotowa do boju lądowa jednostka polska – została na początku października 1940 r. przesunięta do Egiptu, a od sierpnia 1941 r. brała udział w walkach na froncie libijskim. W obozie Latrun powstała również Legia Oficerska, która następnie została przesunięta do Egiptu, gdzie pełniła służbę wartowniczą.

➤ Dos soldados de la Brigada Independiente de los Tiradores Carpatianos compran verduras en un puesto en la calle, Palestina, 1943 (foto: Instituto de Józef Piłsudski en América)

Dwóch żołnierzy Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich podczas kupowania warzyw na ulicznym kramie, Palestyna, 1943 r. (fot. Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce)

➤ Los soldados de la Brigada Independiente de los Tiradores Carpatianos en Bir-Asluj durante un descanso en el viaje hacia el campamento en Palestina, abril 1942 (foto: AIPN)

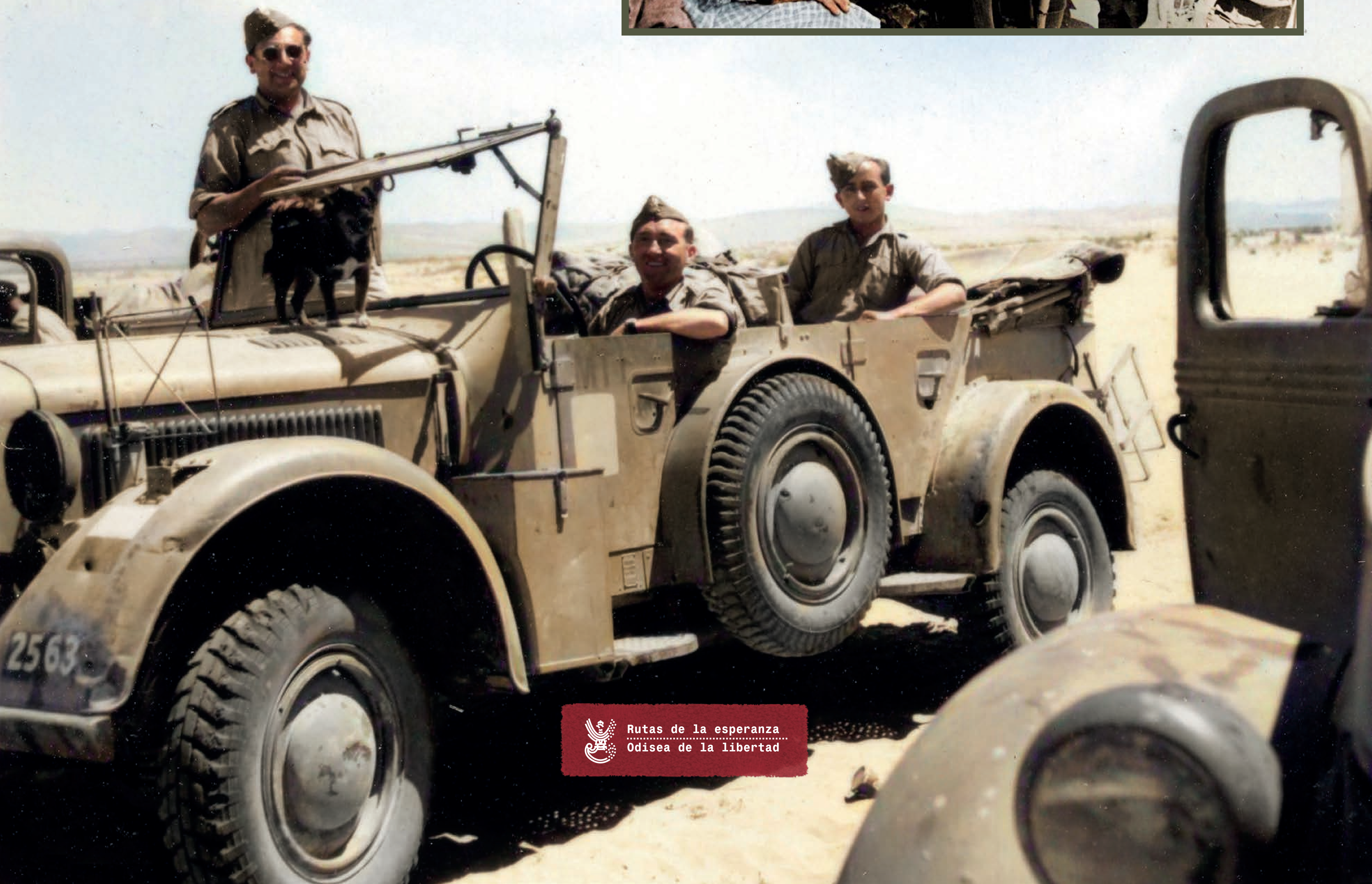
Żołnierze Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich w Bir-Asluj w przerwie w podróży do obozu w Palestynie, kwiecień 1942 r. (fot. AIPN)

➤ Un grupo de soldados arma una carpa, Latrun, Palestina, 1940 (foto: Instituto de Józef Piłsudski en América)

Grupa żołnierzy stawia namiot, Latrun, Palestyna, 1940 r. (fot. Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce)

➤ La chapa de identificación del Sargento Mayor Franciszek Żbikowski (1903-1983), soldado de la 3.ra División de los Tiradores Carpatianos. El objeto fue encontrado en Latrun en Israel y entregado a su familia en el año 2023 gracias a la colaboración de la Embajada de Israel en Polonia, IPN y un apasionado de historia Gan Erez.

Nieśmiertelnik starszego sierżanta Franciszka Żbikowskiego (1903-1983) żołnierza 3. Dywizji Strzelców Karpackich. Przedmiot znaleziony został w Latrun w Izraelu i przekazany rodzinie w 2023 r. dzięki współpracy Ambasady Izraela w Polsce, IPN oraz pasjonata historii Gana Ereza.

Rutas de la esperanza
Odisea de la libertad

REAGRUPACIÓN

PRZEGRUPOWANIE

El General Władysław Anders cargando el estandarte de la 5.ª División de Infantería del 2.º Cuerpo del Ejército Polaco, el cual fue donado por los refugiados polacos en Palestina, 1943 (foto: Instituto Polaco y Museo de Gen. Sikorski en Londres, foto provista por la Fundación del Centro KARTA)

General Władysław Anders ze sztabem 5. Dywizji Piechoty 2 Korpusu Polskiego ufundowanym przez uchodźców polskich w Palestynie, 1943 r. (fot. Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, zdjęcie udostępnione przez Fundację Ośrodka KARTA)

Durante la primavera del año 1942 llegaron a Palestina las primeras tropas militares polacas que fueron evacuadas de la Unión Soviética. También regresó la Brigada Independiente de los Tiradores Carpatianos. En mayo esta brigada fue promovida a la 3.ª División de los Tiradores Carpatianos. En julio del año 1943 se decidió crear el 2.º Cuerpo del Ejército Polaco de las unidades polacas trasladadas desde Irak y ubicadas temporalmente en Palestina. El Cuerpo del Ejército se preparaba en los polígonos de Galilea para su participación en la campaña de Italia.

En el ejército polaco evacuado de la URSS había miles de soldados de origen judío. Durante su estadia en Palestina la mayoría de ellos abandonó las filas del ejército polaco y muchos de ellos se involucraron en organizaciones paramilitares que luchaban por la creación del Estado Israelí. Uno de ellos fue el posterior primer ministro de Israel, Menachem Begin. Fue el General Michał Tokarzewski-Karaszewicz, el comandante de las Unidades Militares en el Medio Oriente, quien le emitió el permiso para dejar el ejército polaco.

Wiosną 1942 r. do Palestyny przybyły pierwsze polskie oddziały wojskowe ewakuowane ze Związku Sowieckiego. Powróciła także Samodzielna Brygada Strzelców Karpackich. W maju brygadę tę rozwinęto w 3. Dywizję Strzelców Karpackich. W lipcu 1943 r. zapadła decyzja o utworzeniu 2. Korpusu Polskiego z jednostek polskich przesuniętych z Iraku i stacjonujących w Palestynie. Korpus przygotowywał się na poligonach Galilei do udziału w kampanii włoskiej.

W armii polskiej ewakuowanej z ZSRS służyło kilka tysięcy żołnierzy pochodzenia żydowskiego. Podczas pobytu w Palestynie większość opuściła szeregi wojska polskiego, a wielu z nich wstąpiło do organizacji paramilitarnych walczących o utworzenie państwa żydowskiego. Wśród nich był późniejszy premier Izraela Menachem Begin. Generał Michał Tokarzewski-Karaszewicz, dowódca Jednostek Wojskowych na Środkowym Wschodzie, wydał mu zgodę na opuszczenie armii polskiej.

Menachem Begin (abajo, primero de la izquierda) en el traje del Ejército Polaco en el Oriente, a su lado: la esposa Aliza, Palestina, diciembre del 1942 (foto: National Photo Collection of Israel)

Menachem Begin (w pierwszym rzędzie pierwszy z lewej) w mundurze Armii Polskiej na Wschodzie, obok żona Aliza, Palestyna, grudzień 1942 r. (fot. National Photo Collection of Israel)

Ejército polaco evacuado de la URSS esperando las órdenes, Palestina, década de los 40 del siglo XX (foto: AIPN)

Wojsko polskie ewakuowane z ZSRS w oczekiwaniu na rozkazy, Palestyna, lata czterdzieste XX w. (fot. AIPN)

Rutas de la esperanza
Odisea de la libertad

DESDE PALESTINA HASTA BOLONIA

OD PALESTYNY DO BOLONII

En junio de 1943, durante la visita del Comandante en Jefe Sikorski en el Medio Oriente, se tomó la decisión de separar de las estructuras del Ejército Polaco en el Oriente el 2.º Cuerpo Polaco. La reorganización y el entrenamiento de las unidades se llevaron a cabo en Palestina. Los soldados del 2.º Cuerpo lucharon en la Campaña de Italia. Desde principios de 1944, las tropas aliadas intentaban romper las posiciones alemanas fuertemente fortificadas. El camino hacia Roma pasaba por los pasos de montaña de la parte más estrecha de la península apeniina. Las tropas estadounidenses, británicas, francesas, neozelandesas e indias ya habían intentado abrirse paso anteriormente, pero fueron los polacos los que consiguieron romper las féreas defensas alemanas y tomar Montecassino en mayo de 1944.

Las tropas polacas continuaron las luchas en Piedimonte y luego en la zona de la costa Adriática, donde el 18 de julio de 1944 liberaron Ancona. Los soldados del Gral. Władysław Anders terminaron su ruta de combate con la toma de Bolonia el 21 de abril de 1945.

W czerwcu 1943 r. podczas wizyty Naczelnego Wodza na Bliskim Wschodzie zapadła decyzja o przekształceniu części Armii Polskiej na Wschodzie w 2. Korpus Polski. Na terenie Palestyny odbyły się reorganizacja i przeszkolenie jednostek. Żołnierze 2. Korpusu wzięli udział w działaniach bojowych prowadzonych na terenie Włoch. Od początku 1944 r. wojska alianckie usiłowały przebić się przez silnie ufortyfikowane pozycje niemieckie. Droga do Rzymu wiodła przez przełęcz górskie najwyższego miejsca Półwyspu Apenińskiego. Mimo wielu wcześniejszych prób oddziałów amerykańskich, brytyjskich, francuskich, nowozelandzkich i hinduskich – to Polakom w maju 1944 r. udało się przełamać zacieklą obronę i zdobyć Monte Cassino.

Polskie oddziały walczyły również pod Piedimonte, a następnie na odcinku adriatyckim, gdzie 18 lipca wyzwolono Ankonę. Swoją szlak bojowy żołnierze gen. Władysława Andersa zakończyli zdobyciem Bolonii 21 kwietnia 1945 r.

Los italianos dan la bienvenida a los soldados del 2.º Cuerpo del Ejército Polaco. En el coche, segundo de la izquierda, el General Klemens Rudnicki, Bolonia, Italia, 21 de abril de 1945 (foto: Instituto Polaco y Museo de Gral. Sikorski en Londres, foto provista por la Fundación del Centro KARTA)

Włosi witają żołnierzy 2. Korpusu Polskiego. Na samochodzie drugi z lewej gen. Klemens Rudnicki. Bolonia, Włochy, 21 IV 1945 r. (fot. Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, zdjęcie udostępnione przez Fundację Ośrodka KARTA)

Desde los puertos egipcios, el ejército polaco fue transportado al frente italiano. Soldados polacos de la 2.ª Brigada Blindada frente a la Pirámide de Kefrén. Guiza, Egipto, 1943 (foto: NAC)

Z egipskich portów polska armia transportowana była na front włoski. Polscy żołnierze 2. Brygady Panczernej przed piramidą Chefrena. Giza, Egipt, 1943 r. (fot. NAC)

El General Władysław Anders con sus oficiales acompañantes. Al fondo se ven las ruinas del monasterio de Montecassino. Cassino, Italia, mayo de 1944 (foto: Felician Maliniak; Instituto Polaco y Museo de Gral. Sikorski en Londres, foto provista por la Fundación del Centro KARTA)

General Władysław Anders z towarzyszącymi mu oficerami. W głębi widać ruiny klasztoru na Monte Cassino. Cassino, Włochy, maj 1944 r. (fot. Felician Maliniak; Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, zdjęcie udostępnione przez Fundację Ośrodka KARTA)

Rutas de la esperanza
Odisea de la libertad

VOLUNTARIOS

OCHOTNICY

A partir de octubre de 1940, en Argentina, así como en Brasil, Uruguay y Paraguay, entre los ciudadanos polacos comenzó el reclutamiento para el ejército, realizado en cooperación con las asociaciones polacas. Entre los que partían hacia Europa había también representantes de otras nacionalidades: ucranianos, bielorrusos y judíos. En total, las Fuerzas Armadas Polacas fueron reforzadas por unos dos mil soldados procedentes de Sudamérica.

Od października 1940 r. rozpoczęła się rekrutacja do wojska pośród obywateli polskich na terenie nie tylko Argentyny, ale także Brazylii, Urugwaju i Paragwaju, w oparciu o współpracę z polonijnymi towarzystwami. Wśród wyjeżdżających znaleźli się też przedstawiciele innych narodowości: Ukraińcy, Białorusini i Żydzi. Ogółem Polskie Siły Zbrojne zostały zasilone około dwoma tysiącami żołnierzy z Ameryki Południowej.

Voluntarios de Sudamérica en las Fuerzas Armadas Polacas durante la visita del presidente de la República de Polonia Władysław Raczkiewicz, Escocia, 1940-1944 (foto: AIPN)

Ochotnicy z Ameryki Południowej w Polskich Siłach Zbrojnych podczas wizyty prezydenta RP Władysława Raczkiewicza, Szkocja, 1940-1944, (fot. AIPN)

En la familia de los Wilda había diez hijos: siete hermanos y tres hermanas. Cuatro hermanos se incorporaron al ejército polaco en Gran Bretaña, cinco permanecieron en Argentina y el mayor fue preso en el Gulag soviético durante la guerra. En la foto aparecen los hermanos Wilda en las Fuerzas Armadas Polacas en Escocia, 1940-1944 (foto: AIPN)

W rodzinie Wildów było dziesięcioro rodzeństwa - siedmiu braci i trzy siostry. Czterech braci wstąpiło do Wojska Polskiego w Wielkiej Brytanii, pięcioro rodzeństwa pozostało w Argentynie, a najstarszy brat był więźniem sowieckiego gulagu podczas wojny. Na zdjęciu bracia Wildowie w Polskich Siłach Zbrojnych w Szkocji, 1940-1944 (fot. AIPN)

La familia Wilda (excepto el hijo mayor) emigró a Argentina en julio/agosto de 1937 desde el pueblo de Chobot, en el distrito de Wieliczka, región de Polonia Menor. Desde la izquierda: Kazimierz, Władysław, Józef y Mieczysław Wilda. Como voluntarios de Sudamérica decidieron incorporarse a las Fuerzas Armadas Polacas en Gran Bretaña. En el momento en que se tomó la fotografía, pertenecían a la 16.ª Brigada Acorazada, 1941. (foto: Imperial War Museum)

Rodzina Wildów (oprócz najstarszego syna) wyemigrowała do Argentyny ze wsi Chobot w powiecie wielickim w Małopolsce na przełomie lipca i sierpnia 1937 roku. Od lewej: Kazimierz, Władysław Józef i Mieczysław Wilda. Jako ochotnicy z Ameryki Południowej zdecydowali się dołączyć do Polskich Sił Zbrojnych w Wielkiej Brytanii. W momencie wykonania fotografii należeli do 16 Brygady Pancerniej, 1941 r. (fot. Imperial War Museum)

Rutas de la esperanza
Odisea de la libertad

DESDE NORMANDÍA HASTA WILHELMSHAVEN

OD NORMANDII DO WILHELMSHAVEN

El 25 de febrero de 1942, en el Reino Unido, fue establecida la 1.ª División Blindada y el General Stanisław Maczek se convirtió en su comandante. La unidad participó en las sangrientas batallas cerca de Falaise en Normandía y luego sufrió grandes pérdidas al impedir la fuga de las tropas alemanas de Chambois. Los comandantes aliados estaban convencidos de que había que retirarla de la lucha. Sin embargo, una vez repuesta, participó en una audaz persecución del enemigo, liberando ciudades en Francia, Bélgica y los Países Bajos. El eslogan "Prioridad para los polacos" se hizo familiar para todos los soldados aliados. Durante la toma de Ypres, el Gral. Maczek prohibió el uso de artillería en las ciudades, lo cual permitió conservar las vidas y la propiedad de la población civil de Bélgica y los Países Bajos. El peso de la lucha recayó sobre los hombros de los tiradores que limpiaban de unidades enemigas las zonas ocupadas. Los habitantes locales lo recordaban al Gral. Maczek con gratitud. En 1945, después de los sangrientos combates en los Países Bajos, la 1.ª División Blindada del Ejército Polaco entró a Alemania para terminar la ruta de combate en Wilhelmshaven.

25 lutego 1942 r. w Wielkiej Brytanii utworzono 1. Dywizję Pancerną. Jej dowódcą został gen. bryg. Stanisław Maczek. Jednostka wzięła udział w krwawych walkach pod Falaise w Normandii. Niemożliwość ucieczki oddziałom niemieckim pod Chambois dywizja okupiła dużymi stratami. Dowódcy alianccy byli przekonani o konieczności jej wycofania z walki. Mimo to – uzupełniona – wzięła udział w brawurowym pościgu za wrogiem, wyzwoliła miasta Francji, Belgii i Holandii. Hasło „Priority for Poles” stało się znane każdemu żołnierzowi alianckiemu. W trakcie walk o Ypres gen. Maczek zakazał prowadzenia ognia artyleryjskiego w miastach, dzięki czemu ludność cywilna Belgii i Holandii nie straciła życia i dobytku. Ciężar walk spoczął na barkach strzelców oczyszczających zajmowane tereny z jednostek wroga. Mieszkańcy zapamiętali to z wdzięcznością. W 1945 r., po krwawych walkach w Holandii 1. Dywizja Pancerna wkroczyła do Niemiec, aby skończyć szlak bojowy w Wilhelmshaven.

El General Stanisław Maczek, Comandante de la 1.ª División Blindada (a la izquierda, hablando por el laringófono), en el tanque Cromwell VII del Escuadrón del Cuartel General. A la derecha, el capitán Tadeusz Wysocki (foto: NAC)

General Stanisław Maczek dowódca 1. Dywizji Pancernej (z lewej, mówi przez laryngofon), w czołgu Cromwell VII szwadronu sztabowego. Z prawej rtm. Tadeusz Wysocki (fot. NAC)

En octubre de 1941, en el Reino Unido, se formó la 1.ª Brigada Independiente de Paracaidistas, que iba a participar en los combates en Polonia. Finalmente, participó en la mayor operación con tropas aerotransportadas en septiembre de 1944 en el territorio ocupado de los Países Bajos, cerca de Arnhem (foto: NAC)

1. Samodzielna Brygada Spadochronowa sformowana w Wielkiej Brytanii w październiku 1941 r. Brygada miała wziąć udział w walkach w Polsce. Ostatecznie uczestniczyła w największej operacji z udziałem wojsk powietrznodesantowych we wrześniu 1944 r. na terytorium okupowanej Holandii, pod Arnhem (fot. NAC)

Las tropas aliadas desembarcan en la playa de Omaha. En operaciones de combate participaron: las Fuerzas Aéreas Polacas, la Armada Polaca y la Marina Mercante Polaca, 6 de junio de 1944 (foto: National Archives and Records Administration).

Alianckie oddziały desantowe lądują na plaży Omaha. W działaniach bojowych brały udział Polskie Siły Powietrzne, Polska Marynarka Wojenna i Polska Marynarka Handlowa, 6 VI 1944 r. (fot. National Archives and Records Administration)

Rutas de la esperanza
Odisea de la libertad

EL SABOR AMARGO DE LA VICTORIA

GORZKI SMAK ZWYCIĘSTWA

La trágica muerte del Gral. Władysław Sikorski en un accidente aéreo en Gibraltar en julio de 1943 debilitó la posición del gobierno polaco en Londres. Después de la batalla de Stalingrado, Iósif Stalin creció en fuerza y comenzó a crear las estructuras comunistas de un futuro Estado polaco, totalmente dependiente de la URSS. En febrero de 1945, los soldados de las Fuerzas Armadas Polacas se enteraron de las resoluciones de la Conferencia de Yalta, que ubicaban a Polonia en la esfera de influencia soviética, le quitaban a Polonia su región oriental y apartaban del poder al gobierno legal polaco en el exilio. La noticia provocó una crisis en las relaciones polaco-británicas. Sin embargo, los soldados polacos participaron en la guerra hasta la rendición de Alemania. A pesar de sus numerosos éxitos en la lucha en los frentes de la Segunda Guerra Mundial, su heroísmo e incluso sus sacrificios, los soldados de las Fuerzas Armadas Polacas no participaron en el Desfile de Victoria en Londres el 8 de junio de 1946. El gabinete británico no los invitó a participar en el evento temiendo una reacción negativa del gobierno de Varsovia, dominado por los comunistas.

Tragiczna śmierć gen. Władysława Sikorskiego w katastrofie w Gibraltarze w lipcu 1943 r. osłabiła pozycję polskiego rządu w Londynie. Po bitwie stalingradzkiej Józef Stalin rósł w siłę i zaczął tworzyć podporządkowane sobie komunistyczne struktury przyszłego państwa polskiego, całkowicie zależnego od ZSRS. W lutym 1945 r. żołnierze służący w Polskich Siłach Zbrojnych poznali ustalenia konferencji jaltańskiej, której uczestnicy zgodzili się na oddanie Polski w sowiecką strefę wpływów, odebranie jej Kresów Wschodnich i odsunięcie od władzy legalnego rządu na uchodźstwie. Informacje te doprowadziły do kryzysu w stosunkach polsko-brytyjskich. Żołnierze polscy uczestniczyli jednak w wojnie aż do kapitulacji Niemiec. Mimo wielu sukcesów odniesionych w walkach na frontach II wojny światowej, bohaterstwa, a nawet heroizmu i ofiar żołnierze Polskich Sił Zbrojnych nie wzięli udziału w defiladzie zwycięstwa w Londynie 8 czerwca 1946 r. Gabinet brytyjski nie zaprosił ich do udziału w tym wydarzeniu, obawiając się negatywnej reakcji zdominowanego przez komunistów rządu w Warszawie.

❏ Conferencia de Yalta en 1945. Sentados de izquierda a derecha: el Primer Ministro británico Winston Churchill, el Presidente estadounidense Franklin Delano Roosevelt, el líder de la URSS Iósif Stalin (foto: dominio público)

Konferencja w Jaltie w 1945 r. Od lewej siedzą: premier Wielkiej Brytanii Winston Churchill, prezydent USA Franklin Delano Roosevelt, przywódca ZSRS Józef Stalin (fot. domena publiczna)

❏ Los soldados de la 2.ª División Blindada de Varsovia abandonan el campamento del Cuerpo de Reasentamiento Polaco en Ayr. Los soldados han sido desmovilizados recién y uno de ellos ya está vestido de civil (foto: NAC)

Opuszczenie obozu Polskiego Korpusu Przystosobienia w Ayr przez żołnierzy 2. Warszawskiej Dywizji Pancerniej. Żołnierze świeżo zdemobilizowani – jeden z nich już w ubraniu cywilnym (fot. NAC)

❏ Desfile de Victoria, Londres, 8 de junio de 1946. (foto: Alamy)

Parada dla uczczenia zwycięstwa, Londyn, 8 VI 1946 r. (fot. Alamy)

FIN DE LOS SUEÑOS

KONIEC MARZEŃ

En la primavera de 1946, los británicos comunicaron a los altos mandos polacos la necesidad de disolver las formaciones militares. La desmovilización de las Fuerzas Armadas Polacas se llevó a cabo en contra de la posición de las autoridades polacas en el exilio. La intención era preparar a los soldados para la vida civil y para ello se creó el Cuerpo de Reasentamiento Polaco. La fecha simbólica del fin de las Fuerzas Armadas Polacas fue el 10 de julio de 1947, el día en que las banderas fueron depositadas en el Instituto Histórico de Gral. Sikorski en Londres. En septiembre de 1946, el gobierno de la Polonia comunista privó ilegalmente de la ciudadanía polaca a más de 70 oficiales, incluidos los generales Anders, Maczek y Kopański.

Los soldados que hasta hace poco luchaban heroicamente, tuvieron que tomar una decisión difícil: ¿regresar a un país gobernado por los comunistas o quedarse en el extranjero? En su país les esperaban vigilancia constante y persecución. Algunos decidieron quedarse en el extranjero, donde encontraron un hogar y formaron una familia. Hallaron un puerto seguro, aunque seguían añorando su tierra natal. Solo unos pocos llegaron a ver una Polonia libre e independiente.

Wiosną 1946 r. Brytyjczycy zakomunikowali polskim wyższym dowódcom konieczność rozwiązania formacji wojskowych. Demobilizacja Polskich Sił Zbrojnych była prowadzona wbrew stanowisku władz polskich na uchodźstwie. Zamierzano przygotować żołnierzy do życia cywilnego i w tym celu powołano Polski Korpus Przystosowania i Rozmieszczenia. Symboliczną datą końca Polskich Sił Zbrojnych był 10 lipca 1947 r. – dzień złożenia sztandarów w Instytucie Historycznym im. gen. Sikorskiego w Londynie. We wrześniu 1946 r. rząd komunistycznej Polski pozbawił bezprawnie obywatelstwa polskiego ponad 70 oficerów, w tym generałów: Andersa, Maczka i Kopańskiego.

Jeszcze niedawno bohatersko walczący żołnierze musieli podjąć trudną decyzję: wrócić do kraju rządzonego przez komunistów czy pozostać za granicą? W kraju czekały ich inwigilacja i prześladowania. Część zdecydowała się zostać za granicą, tam znalazła dom, założyła rodziny. Odnaleźli spokojną przystań, choć wciąż tęsknili za ojczyzną. Polski wolnej i niepodległej doczekali nieliczni.

☑ Puerta del Campo Militar de Repatriación para los soldados de las Fuerzas Armadas Polacas, Gdansk, 1947. (foto: NAC)

Brama do Wojskowego Obozu Repatriacyjnego żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych, Gdańsk, 1947 r. (fot. NAC)

☑ Soldados de las Fuerzas Armadas Polacas en Occidente regresan a Polonia en barco, 1946 (foto de la colección de Marcin Rudziński; Fundación del Centro KARTA).

Żołnierze służący w Polskich Siłach Zbrojnych wracają statkiem do Polski, 1946 r. (fot. ze zbiorów Marcina Rudzińskiego; Fundacja Ośrodka KARTA)

☑ El acto de depositar de los estandartes de las Fuerzas Armadas Polacas en el Instituto Histórico de Gral. Sikorski (foto: Instituto Polaco y Museo de Gral. Sikorski en Londres, foto provista por la Fundación del Centro KARTA)

Złożenie sztandarów Polskich Sił Zbrojnych w Instytucie Historycznym im. gen. Sikorskiego (fot. Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, zdjęcie udostępnione przez Fundację Ośrodka KARTA)

Rutas de la esperanza
Odisea de la libertad

AJEDRECISTA Y SOLDADO

SZACHISTA I ŻOŁNIERZ

Cuando estalló la Segunda Guerra Mundial, un destacado ajedrecista polaco, Mieczysław Najdorf, estaba participando en la 8.ª Olimpiada de Ajedrez en Buenos Aires (21 de agosto – 19 de septiembre de 1939). Ya no regresó más a Polonia ocupada por los alemanes. Decidió quedarse en Argentina. Finalizando la guerra, intentó avisar a su familia de que estaba vivo. Batió el récord mundial de juego a ciegas, luchando simultáneamente contra sus rivales en 45 tableros de ajedrez. Aunque el mundo se enteró de la hazaña de Najdorf, por desgracia ninguno de sus familiares pudo oír hablar de ella. Toda su familia falleció en el gueto de Varsovia: su mujer, su hija de 4 años, sus hermanos, sus padres, sus parientes y sus amigos.

Emil Slatyński era teniente coronel del Ejército Polaco. En septiembre de 1939, fue internado en Hungría y luego logró llegar a Francia. Tras la derrota de este país, se refugió en Inglaterra y fue subcomandante del 10.º Regimiento de Tiradores Montados. Tras el fin de la guerra y la desmovilización, permaneció en el exilio. Se asentó en Argentina, en Tierra del Fuego. Trabajó como maquinista en una planta eléctrica, fue inspector administrativo en una empresa de construcción y, finalmente, se hizo autónomo: talando árboles y dirigiendo un aserradero por su cuenta. Falleció en 1956.

Kiedy wybuchła II wojna światowa wybitny polski szachista Mieczysław Najdorf brał udział w VIII Olimpiadzie Szachowej w Buenos Aires (21 sierpnia – 19 września 1939 r.) Nie wrócił już do okupowanej przez Niemców Polski. Postanowił zostać w Argentynie. Pod koniec wojny próbował dać znać rodzinie, że żyje. Pobił rekord świata w grze „na ślepo” zmagając się równocześnie z rywalami na 45 szachownicach. Choć świat dowiedział się o wyczynie Najdorfa to niestety nie mógł o tym usłyszeć nikt z jego bliskich. W warszawskim getcie zginęła cała jego rodzina, żona, 4-letnia córka, bracia, rodzice, krewni, przyjaciele.

Emil Slatyński był podpułkownikiem Wojska Polskiego. We wrześniu 1939 r. został internowany na Węgrzech, następnie przedostał się do Francji. Po klęsce Francji i ewakuacji do Anglii był zastępcą dowódcy 10. Pułku Strzelców Konnych. Po zakończeniu wojny i demobilizacji pozostał na emigracji. Zamieszkał w Argentynie, na Ziemi Ognistej. Pracował jako maszynista w elektrowni, był kontrolerem administracyjnym w firmie budowlanej, wreszcie rozpoczął pracę na własny rachunek zajmując się wyrębem lasu i prowadząc samotnie tartak. Zmarł w 1956 r.

Emil Slatyński, Tierra de Fuego, Argentina (foto: colección de fotografías de Bartosz Slatyński)

Emil Slatyński, Ziemia Ognista, Argentyna, (fot. zbiory Bartosza Slatyńskiego)

Faro Les Éclaireurs, en el Canal de Beagle, Tierra del Fuego, Argentina (foto: Alamy)

Latarnia morska Les Éclaireurs w kanale Beagle na Ziemi Ognistej, Argentyna (fot. Alamy)

Olimpiada de ajedrez por la Copa Hamilton-Russell en Varsovia. Partido de ajedrez Polonia-Argentina. Aparecen del lado derecho de la mesa los ajedrecistas polacos Ksawery Tartakower (segundo de la derecha), Paulin Frydman (tercero de la derecha), Mieczysław Najdorf (cuarto de la derecha), del lado izquierdo de la mesa aparecen los ajedrecistas argentinos Roberto Grau (primero de la izquierda), Jul Bolbochan (segundo de la izquierda), Pleci (tercero de la izquierda), Varsovia 1935 (foto: NAC)

Olimpiada szachowa o Puchar Hamilton-Russell w Warszawie. Mecz szachowy Polska-Argentyna. Widoczni z prawej strony stołu szachiści polscy Ksawery Tartakower (2. z prawej), Paulin Frydman (3. z prawej), Mieczysław Najdorf (4. z prawej), z lewej strony stołu widoczni szachiści argentyńscy Roberto Grau (1. z lewej), Jul Bolbochan (2. z lewej), Pleci (3. z lewej), Warszawa 1935 r. (fot. NAC)

Rutas de la esperanza
Odisea de la libertad

SILVIA Y STEFANO

SILVIA I STEFANO

Antes de la Segunda Guerra Mundial, Stefan Szymula trabajaba para la Administración Vial del Distrito de Buczacz. A finales de septiembre de 1939, se escondía durante algún tiempo. Fue detenido durante el intento fallido de fuga a Rumanía y encarcelado en una prisión de Chortkiv; más tarde fue trasladado al campo del NKVD en Starobilsk. Fue condenado a cinco años y desterrado a Siberia en enero de 1941. Tras la firma del Acuerdo Sikorski-Majski y el anuncio de la amnistía, se alistó en el Ejército Polaco al mando del general Władysław Anders, con el que se trasladó a Irán. En Palestina, se graduó en la Escuela de Cadetes de Infantería de la Reserva. Luchó en Montecassino. En 1948 viajó a Argentina junto con su esposa Silvia (de origen italiano) y su pequeño hijo.

Stefan Szymula przed II wojną światową pracował w Powiatowym Zarządzie Drogowym w Buczaczu. Pod koniec września 1939 r. przez pewien czas ukrywał się. Został aresztowany podczas nieudanej ucieczki do Rumunii i osadzony w więzieniu w Czortkowie, później przewieziono go do obozu NKWD w Starobiel-sku. Skazany na 5 lat został zesłany w styczniu 1941 r. na Syberię. Po podpisaniu układu Sikorski-Majski i ogłoszeniu amnestii dostał się do Armii Polskiej pod dowództwem gen. Władysława Andersa, z którą ewakuował się do Iranu. W Palestynie ukończył Szkołę Podchorążych Piechoty Rezerwy. Walczył pod Monte Cassino. W 1948 r. wyjechał z żoną Siliwią (Włoszką z pochodzenia) i synkiem do Argentyny.

☑ Silvia Szymula, de soltera Valli, y Stefan Szymula, Dicomano, Italia, 1945. (foto: colección de Silvia Szymula, reproducciones digitales en la Biblioteca Polaca Ignacio Domeyko de Buenos Aires, foto provista por la Fundación del Centro KARTA)

Silvia Szymula z domu Valli i Stefan Szymula, 1945 r., Dicomano, Włochy. (fot. zbiory Silvii Szymuli, reprodukcje cyfrowe w Bibliotece Polskiej im. Ignacego Domeyki w Buenos Aires, zdjęcie udostępnione przez Fundację Ośrodka KARTA)

☑ Silvia Valli y Stefano Szymula el día de su boda, Dicomano, Italia, 8 de mayo de 1945. (foto: Colección de Silvia Szymula, reproducciones digitales en la Biblioteca Polaca Ignacio Domeyko de Buenos Aires, foto provista por la Fundación del Centro KARTA)

Silvia Valli i Stefan Szymula w dniu ślubu. 8.05.1945, Dicomano, Włochy. (fot. zbiory Silvii Szymuli, reprodukcje cyfrowe w Bibliotece Polskiej im. Ignacego Domeyki w Buenos Aires, zdjęcie udostępnione przez Fundację Ośrodka KARTA)

☑ El día que terminó la Segunda Guerra Mundial, Silvia Valli se casó con Stefan Szymula, un soldado polaco que realizaba el servicio militar en su ciudad natal en Italia. Después de la guerra, viajaron a Argentina. En la foto Silvia Szymula lleva la boina de su marido, Urbino, Italia, 1945. (foto: Colección de Silvia Szymula, reproducciones digitales en la Biblioteca Polaca Ignacio Domeyko de Buenos Aires, foto provista por la Fundación del Centro KARTA)

Silvia Szymula z domu Valli w berecie męża. W dniu zakończenia II wojny światowej wyszła za mąż za Stefana Szymulę, polskiego żołnierza, który stacjonował w jej rodzinnym miasteczku we Włoszech. Po wojnie wyjechali do Argentyny, Urbino, Włochy, 1945 r. (fot. zbiory Silvii Szymuli, reprodukcje cyfrowe w Bibliotece Polskiej im. Ignacego Domeyki w Buenos Aires, zdjęcie udostępnione przez Fundację Ośrodka KARTA)

POR LA CULTURA Y EL ARTE

DLA KULTURY I SZTUKI

En la época de la Segunda Guerra Mundial, la comunidad polaca en Argentina ya contaba con unas 200.000 personas. No obstante, en las décadas siguientes, muchos polacos decidieron regresar a Polonia. Este grupo integraba a Jerzy Petersburski y Kazimierz Krukowski, activos en la escena artística polaca. En la década de los sesenta, tras otra crisis económica, cerca de 2.000 emigrantes polacos abandonaron Argentina y se establecieron en Estados Unidos, Canadá y Australia.

W okresie II wojny światowej Polonia w Argentynie liczyła już ok. 200 000 osób. Jednak w kolejnych dekadach wielu zdecydowało się wrócić do Polski. Do tej grupy należeli m.in. Jerzy Petersburski i Kazimierz Krukowski, którzy działali na polskiej scenie artystycznej. W latach 60. po kolejnym kryzysie gospodarczym około 2 tys. polskich emigrantów opuściło Argentynę i osiedliło się w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie i Australii.

☒ Kazimierz Krukowski fue un actor polaco de origen judío. Tras el estallido de la guerra, actuó inicialmente en los territorios ocupados por la Unión Soviética y luego se incorporó al Ejército Polaco bajo el mando del General Władysław Anders. Dirigió el teatro militar y trabajó con grupos de las Fuerzas Armadas polacas en Irak, Palestina, Egipto e Italia. Después de la guerra permaneció en el exilio, entre otros lugares en Argentina, donde dirigió el teatro El Nacional con Jerzy Petersburski. Regresó al país en 1956. (foto: NAC)

Kazimierz Krukowski był polskim aktorem żydowskiego pochodzenia. Po wybuchu wojny początkowo występował na terenach okupowanych przez Związek Sowiecki, następnie wstąpił do Armii Polskiej pod dowództwem gen. Władysława Andersa. Prowadził teatr wojskowy i współpracował z zespołami Polskich Sił Zbrojnych w Iraku, Palestynie, Egipcie i we Włoszech. Po wojnie pozostał na emigracji przebywając m.in. w Argentynie, gdzie prowadził z Jerzym Petersburskim teatr El Nacional. Do kraju powrócił w 1956 r. (fot. NAC)

☒ Jerzy Petersburski procedía de una familia de músicos judíos de Varsovia. Durante la Segunda Guerra Mundial estuvo en la URSS, desde donde logró trasladarse a Medio Oriente junto con el Ejército Polaco al mando del General Władysław Anders. En El Cairo presentaba programas de radio para los soldados polacos. Entre 1947 y 1967 desarrolló su actividad artística en Sudamérica (Argentina, Brasil, Venezuela). En 1967 regresó a Polonia. En la foto, el grupo de música de baile de Artur Gold y Jerzy Petersburski (tercero de la izquierda) durante una actuación, Varsovia, 1922-1939 (foto: NAC)

Jerzy Petersburski pochodził z warszawskiej rodziny żydowskich muzyków. Podczas II wojny światowej znalazł się na terenie ZSRS, skąd wraz z Polską Armią pod dowództwem gen. Władysława Andersa przedostał się na Bliski Wschód. W Kairze prowadził audycje radiowe dla polskich żołnierzy. W latach 1947-1967 tworzył w Ameryce Południowej (Argentyna, Brazylia, Wenezuela). W 1967 r. wrócił do Polski. Na zdjęciu zespół muzyki tanecznej Artura Golda i Jerzego Petersburskiego (3. z lewej) podczas występu, 1922-1939, Warszawa (fot. NAC)

☒ Víctor Ostrowski participó en una expedición al Aconcagua en 1934, durante la cual se descubrió una nueva ruta hacia la cumbre más alta del continente. Sirvió en el ejército polaco en 1939, fue internado en Lituania y enviado a un campo de prisioneros de guerra en la URSS. Luchó en las filas del Ejército Polaco bajo el mando del General Władysław Anders, entre otros, en Montecassino. Después de la guerra permaneció en África y en 1947 se estableció Buenos Aires. En 1975 regresó a Polonia. La foto muestra a Wiktor Ostrowski mirando un tanque Sherman del 4.º Regimiento Acorazado "Escorpión", Egipto, 1943. (foto: NAC)

Wiktor Ostrowski w 1934 r. brał udział w wyprawie na Aconcagua, podczas której odkryto nową drogę na najwyższy szczyt kontynentu. W 1939 r. Ostrowski służył w polskim wojsku, został internowany na Litwie i trafił do obozu jenieckiego w ZSRS. Wraz z Armią Polską pod dowództwem gen. Władysława Andersa walczył m.in. pod Monte Cassino. Po wojnie przebywał w Afryce, w 1947 r. osiadł w Buenos Aires. W 1975 r. powrócił do Polski. Na zdjęciu Wiktor Ostrowski ogląda czołg Sherman z 4. Pułku Pancernego „Skorpion”, Egipt, 1943 r. (fot. NAC)

EL GENERAL

GENERAL

Jerzy Aleksander Zawisza nació en 1895 en Vilna y provenía de una familia de terratenientes polacos. En 1920 participó en la guerra polaco-soviética, luchando, entre otros, contra el 1.º Ejército de Caballería al mando de Semión Budionni. Tras perseguir al Ejército Rojo, participó en la batalla de Niemen, que decidió el destino de la guerra.

En septiembre de 1939, siendo Jefe del Estado Mayor del Ejército de Lublin, fue tomado prisionero y fue encarcelado en el campo de oficiales prisioneros de guerra en Murnau. En abril de 1945, tras la liberación del campo por las tropas estadounidenses, fue enviado al 2.º Cuerpo de Ejército Polaco. En 1949 viajó a Argentina, donde participó activamente en la comunidad polaca local. Desde 1955, fue presidente de la Sociedad de la Educación Polaca. Cinco veces fue presidente de la mayor organización de la comunidad polaca, la Unión de los Polacos en Argentina.

Jerzy Aleksander Zawisza urodził się w 1895 r. w Wilnie i pochodził z polskiej rodziny ziemiańskiej. W 1920 r. brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej w której walczył m.in. z 1. Armią Konną Siemiona Budionnego. Po pościgu za Armią Czerwoną walczył w bitwie nad Niemnem która rozstrzygnęła losy wojny.

We wrześniu 1939 r. był szefem sztabu Armii Lublin, został wzięty do niewoli i osadzony w oflagu Murnau. W kwietniu 1945 r. po wyzwoleniu obozu przez wojska amerykańskie trafił do 2 Korpusu Polskiego. W 1949 r. wyjechał do Argentyny, gdzie aktywnie działał na rzecz miejscowej Polonii. Od 1955 r. był prezesem Polskiej Macierzy Szkolnej. Pięciokrotnie pełnił funkcję prezesa największej organizacji polonijnej Związku Polaków w Argentynie.

➤ Jerzy Zawisza (primero de la izquierda) en su despacho, Argentina, años 60 del siglo XX, (foto: colección de fotos del Archivo de los Padres Franciscanos de la Misión Católica Polaca en Martín Coronado, foto provista por la Fundación del Centro KARTA).

Jerzy Zawisza (1.º a la izquierda) en su oficina, Argentina, años 60 del siglo XX, (foto: colección de fotos del Archivo de los Padres Franciscanos de la Misión Católica Polaca en Martín Coronado, foto provista por la Fundación del Centro KARTA).

➤ Demonstración de la comunidad polaca en Argentina organizada en respuesta a la violenta represión por parte de fuerzas comunistas de las protestas de los obreros en Poznań en junio del año 1956 (foto: Alvi, colección de la Biblioteca Polaca de Ignacy Domeyko en Buenos Aires, foto provista por la Fundación del Centro KARTA).

Demonstración de la comunidad polaca en Argentina organizada en respuesta a la violenta represión por parte de fuerzas comunistas de las protestas de los obreros en Poznań en junio del año 1956. Buenos Aires, Argentina, 1956 r. (foto: Alvi, colección de la Biblioteca Polaca de Ignacy Domeyko en Buenos Aires, foto provista por la Fundación del Centro KARTA).

➤ Jerzy Zawisza en el uniforme de las Fuerzas Armadas Polacas (foto: colección de fotos del Archivo de los Padres Franciscanos de la Misión Católica Polaca en Martín Coronado, foto provista por la Fundación del Centro KARTA)

Jerzy Zawisza en el uniforme de las Fuerzas Armadas Polacas (foto: colección de fotos del Archivo de los Padres Franciscanos de la Misión Católica Polaca en Martín Coronado, foto provista por la Fundación del Centro KARTA).

Rutas de la esperanza
Odisea de la libertad

Los polacos en los frentes de la Segunda Guerra Mundial

Polacy na frontach II wojny światowej

- direcciones de las tropas polacas en 1939
kierunki ewakuacji żołnierzy polskich w 1939 r.
- reubicación y ruta de combate del Ejército Polaco del Gral. Anders
trasa ewakuacji i szlak bojowy Armii Polskiej gen. Andersa
- ruta de combate de la Brigada Independiente de los Tiradores de Podhale (1940)
szlak Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich (1940)
- ruta de combate de la 10.ª Brigada de Caballería Blindada del Gral. Maczek (1940)
szlak 10. Brygady Kawalerii Panczernej gen. Maczka (1940)
- ruta de combate de la Brigada Independiente de los Tiradores Carpatianos (1940-1942)
szlak Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich (1940-1942)
- ruta de combate de la 1.ª División Blindada del Gral. Maczek (1944-1945)
szlak 1. Dywizji Panczernej gen. Maczka (1944-1945)
- la extensión máxima de la ocupación de las potencias del Eje
najdalszy zasięg okupacji państw osi
- zonas controladas por los países aliados a finales de 1942
obszary pod kontrolą aliantów pod koniec 1942 r.
- estados neutrales
państwa neutralne
- Unión de Repúblicas Socialistas Soviéticas
Związek Socjalistycznych Republik Sowietkich

«Rutas de la esperanza» es la historia de una odisea masiva de los ciudadanos polacos durante los años de la Segunda Guerra Mundial. Estos recorridos, tanto militares como civiles, estaban relacionados con las actividades de las autoridades legales de la República de Polonia y se guiaban por la idea de restaurar la libertad y la soberanía de Polonia.

„Szlaki nadziei” to przebieg zbiorowej odyssey obywateli polskich w latach II wojny światowej. Wędrowki te były związane z działalnością legalnych władz Rzeczypospolitej, a przyświecała im myśl o przywróceniu wolności i suwerenności Polsce.

Soldado de la 2.ª División Blindada de Varsovia junto a un manzano, entre 1945 y 1947 (foto: NAC)

Żołnierz 2. Warszawskiej Dywizji Panczernej przy drzewie jabłoni, lata 1945-1947 (fot. NAC)

Rutas de la esperanza
Odisea de la libertad

LA VERDAD EN NÚMEROS

PRAWDA LICZB

NO
MENOS
DE

315 000

EL NÚMERO DE POLACOS DEPORTADOS
A LA URSS EN CUATRO GRANDES OLAS
DE DEPORTACIÓN

ENTRE ELLOS
UNOS

95 000

JUDÍOS

nie mniej niż 315 000 – liczba Polaków wysiedlonych do ZSRS
w czterech deportacjach, w tym ok. 95 000 Żydów

EL NÚMERO DE POLACOS EVACUADOS CON
EL EJÉRCITO DEL GRAL. ANDERS HASTA
EL 25 DE AGOSTO DE 1942

78 631

SOLDADOS

37 912

CIVILES

ENTRE
ELLOS

7 000

JUDÍOS

78 631 żołnierzy i 37 912 osób cywilnych – liczba Polaków, w tym
7000 pochodzenia żydowskiego, ewakuowanych wraz z armią
Andersa do 25 sierpnia 1942 r.

APROX.

3 000

JUDÍOS PERMANECIERON
EN PALESTINA Y PARTICIPARON
EN LA CREACIÓN DEL ESTADO
INDEPENDIENTE DE ISRAEL

ok. 3000 Żydów pozostało
w Palestynie i wzięło udział
w tworzeniu niepodległego Izraela

FUERZAS ARMADAS POLACAS EN MAYO DE 1945:

3 840

MARINA

19 400

FUERZAS AÉREAS

170 000

FUERZAS TERRESTRES

Polskie Siły Zbrojne w maju 1945: marynarka – 3 840;
lotnictwo – 19 400; siły lądowe – 170 000

🚩 Ejercicios militares de los soldados de la 1.ª Brigada Independiente de
Paracaidistas de las Fuerzas Armadas Polacas en el Reino Unido, 1943. (foto: AIPN)

Military exercises of the 1st Independent Parachute Brigade of the Polish Armed Forces in the UK,
1943 (Photo: AIPN)

PÉRDIDAS:

43 430

SOLDADOS

DE LOS
CUALES

7608

FALLECIERON
POR HERIDAS

straty: 43 430 żołnierzy, w tym 7608 poległych i zmarłych od ran

APROX.

120 000

EL NÚMERO DE SOLDADOS
QUE REGRESARON
A POLONIA

około 120 000 – liczba żołnierzy, którzy powrócili do Polski

Rutas de la esperanza
Odisea de la libertad

Los soldados de la 3.ª División de los Tiradores Carpatianos colocan la bandera de Polonia en la Torre di Asinelli, Bolonia, 1945 (foto: NAC)

Zawieszenie polskiej flagi przez żołnierzy 3. Dywizji Strzelców Karpackich na Torre di Asinelli, Bolonia, 1945 r. (fot. NAC)

Exposición organizada por el Instituto de la Memoria Nacional - Comisión para la Persecución de los Crímenes contra la Nación Polaca en el marco del proyecto internacional «Rutas de la esperanza. Odissea de la libertad»

Wystawa przygotowana przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w ramach międzynarodowego projektu „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Szlaki Nadziei

Odyseja Wolności

Wege der Hoffnung
Odyssee der Freiheit

Пути надежды
Одиссея свободы

Trails of Hope
The Odyssey of Freedom

IDEA DE LA EXPOSICIÓN / KONCEPCJA WYSTAWY: **dr. Mateusz Marek**

AUTORES DE LA EXPOSICIÓN / AUTORZY WYSTAWY: **Ewa Dyngosz, Jakub Izdebski, dr. Mateusz Marek, Ryszard Mozgol, Piotr Orzechowski, Marta Szczesiak-Ślusarek, Magdalena Wujda**

DISEÑO GRÁFICO / PROJEKT GRAFICZNY: **Szymon Węglowski**

RESEÑAS / RECENZJA: **dr. Piotr Chmielowiec, dr. hab. Sławomir Kalbarczyk, dr. hab. Jerzy Kirszak, dr. Ewa Kowalska, dr. Dmitriy Panto**

MAPAS / MAPY: **Maciej Czaplicki, Art Sun**

COLOREADO DE LAS FOTOS / KOLORYZACJA ZDJĘĆ: **Mikołaj Kaczmarek**

TRADUCCIÓN / TRANSLATION: **Sara Ballesteros Cisma, Katarzyna Górna, Sonja Güento**

MÁS EN LA WEB / WIĘCEJ NA STRONIE:

szlakinadziei.ipn.gov.pl/sne

¡Salva la memoria de los héroes polacos! Si tienes fotografías, documentos, condecoraciones, etc., dónalos al Archivo de la Memoria Completa. Detalles en la web: WWW.ARCHIWUMPAMIECI.PL

QUEREMOS EXPRESAR NUESTRO AGRADECIMIENTO A LAS SIGUIENTES INSTITUCIONES QUE PUSIERON A NUESTRA DISPOSICIÓN SUS COLECCIONES / ZA UŻYCZENIE ZASOBÓW DZIĘKUJEMY NASTĘPUJĄCYM INSTYTUCJOM:

Academia Polaca de Ciencias (PAN) – colección de Julian Płowcy, Archivo de Documentos Nuevos, Archivo del Instituto de la Memoria Nacional, Archivo Militar Central, Archivo Nacional de México, Fundación de la Generala Elżbieta Zawacka, Fundación del Centro KARTA, Imperial War Museum, Instituto Polaco y Museo de Gral. Sikorski en Londres, Instituto de Józef Piłsudski en América, México en Fotos, Museo Naval de Gdynia, Museo de la Memoria de Siberia de Białystok, Museo de las Fuerzas Aéreas de Dęblin, Museo de Paracaidismo y Fuerzas Especiales de Wisła, Archivo Digital Nacional, National Archives and Records Administration

QUEREMOS EXPRESAR NUESTRO AGRADECIMIENTO A LAS SIGUIENTES PERSONAS QUE PUSIERON A NUESTRA DISPOSICIÓN SUS COLECCIONES PRIVADAS / ZA UŻYCZENIE ZASOBÓW DZIĘKUJEMY NASTĘPUJĄCYM OSOBOM PRYWATNYM:

Stanisław Błasiak, Gloria Carreño, la familia Grycuk, Grzegorz Grzeškowiak, Tomasz Sikorski

Ocal pamięć o polskich bohaterach! Jeżeli posiadasz związane z nimi fotografie, dokumenty, odznaczenia przekaz je do Archiwum Pełnego Pamięci. Szczegóły na stronie: WWW.ARCHIWUMPAMIECI.PL

Escucha los testimonios de los testigos que recuerdan la batalla de Montecassino y recorrieron las rutas de la esperanza. Detalles en: WWW.OPOWIEDZIANE.PL

Wysłuchaj relacji świadków, którzy pamiętają bitwę pod Monte Cassino i podążali szlakami nadziei. Szczegóły na stronie: WWW.OPOWIEDZIANE.PL

1918 · 2018

PATROCINIO NACIONAL
DEL PRESIDENTE DE LA REPÚBLICA DE POLONIA ANDRZEJ DUDA
EN EL CENTENARIO DE LA RECUPERACIÓN DE LA INDEPENDENCIA

Ministry
of Foreign Affairs
Republic of Poland

PATROCINIO MEDIÁTICO / PATRONAT MEDIALNY:

